

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 IM. MARII
DĄBROWSKIEJ
W RESZLU

PROGRAM BEZPIECZNA SZKOŁA

Reszel,
wrzesień 2017 r.

Założenia programu

Program „**Bezpieczna szkoła**” opracowano w celu rozwiązywania wszystkich problemów związanych z bezpieczeństwem uczniów w szkole, w drodze do i ze szkoły oraz podczas zajęć organizowanych poza jej terenem. Szkoła na bieżąco stara się rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem, ale aby osiągnąć zamierzony cel wszyscy pracownicy szkoły powinni brać czynny udział w realizacji programu. Należy podjąć kroki zmierzające do zaangażowania rodziców, a także inne osoby i instytucje, które mogą mieć wpływ na prawidłową realizację programu. Ustalono, że program zostanie zrealizowany w latach 2017 – 2022.

Cele główne programu

1. Poprawa stanu bezpieczeństwa szkoły.
2. Uczeń czuje się w szkole bezpiecznie.
3. Nauczyciel czuje się w szkole bezpiecznie.
4. Rodzice (opiekunowie) mają całkowite poczucie bezpieczeństwa swoich dzieci (wychowanków) na terenie szkoły oraz poza jej teren w związku z organizacją zajęć określonych planem pracy szkoły.
5. Poprawa bezpieczeństwa uczniów w drodze do i ze szkoły oraz podczas zajęć organizowanych poza jej terenem.

Cele szczegółowe

1. Zwrócenie uwagi uczniom na niebezpieczeństwa związane z nieprawidłowym zachowaniem się podczas pobytu w szkole.
2. Uświadomienie uczniom skutków łamania przepisów związanych z bezpieczeństwem.
3. Przekazanie informacji uczniom na temat działań szkoły zmierzających do przeciwdziałania zagrożeniom, agresji słownej, fizycznej, patologii oraz udzielania pomocy przedlekarskiej.
4. Działania edukacyjne związane z zagrożeniami dotyczącymi technologii informacyjnej.
5. Uświadamianie uczniom przyczyn agresji i przemocy.
6. Poszukiwanie nowych rozwiązań zmierzających do rozwiązywania sytuacji trudnych.
7. Przekazanie rodzicom informacji na temat zagrożeń na jakie narażone są ich dzieci.
8. Pedagogizacja rodziców na temat zagrożenia technologii informacyjną.
9. Wyposażenie uczniów w umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób nieagresywny.

Zadania szkoły

Współpraca szkoły ze wszystkimi instytucjami mającymi wpływ na poprawę bezpieczeństwa.

Osoby oraz instytucje wspierające program

Dyrektor oraz wicedyrektorzy, nauczyciele, pracownicy obsługi i administracji, rodzice, Komenda Policji w Reszlu, Urząd Gminy w Reszlu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kętrzynie, Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu, Ochotnicza Straż Pożarna w Reszlu.

Przewidywane efekty działania programu

1. Uczeń czuje się w szkole bezpiecznie
2. Szkoła w opinii uczniów, rodziców, nauczycieli, a także społeczności lokalnej uważana jest za bezpieczną.
3. Zmniejszenie zjawisk agresji słownej i fizycznej.
4. Uczniowie posiadają podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy.
5. Uczniowie posiadają podstawowe wiadomości i umiejętności dotyczące bezpiecznego poruszania się w ruchu drogowym
6. Uczniowie potrafią odpowiednio zachowywać się w sytuacjach zagrożeń oraz prawidłowo ewakuować się z budynku szkoły.
7. Uczniowie znają podstawowe przepisy obowiązujące na terenie szkoły, przestrzegają regulaminów i instrukcji BHP umieszczonych w sali gimnastycznej, pracowni informatycznej, bibliotece szkolnej, świetlicy, stołówce szkolnej, boisku szkolnym, placu zabaw oraz „Orliku”.
8. Uczniowie potrafią sprzeciwić się agresji słownej i fizycznej.
9. Uczniowie potrafią rozwiązywać samodzielnie problemy i wiedzą jak poradzić sobie w sytuacjach trudnych.
10. Rodzice posiadają większą wiedzę na temat zagrożeń i metod rozwiązywania problemów wychowawczych.

Ocena realizacji programu oraz metody pozwalające określić stan bezpieczeństwa w szkole

Ewaluacja programu – badania ankietowe skierowane do uczniów, nauczycieli oraz rodziców, dyskusje podczas rad pedagogicznych oraz spotkań z rodzicami.

Przedstawienie efektów działania programu

Sprawozdanie z efektów realizacji programu na posiedzeniu rady pedagogicznej, rady rodziców oraz spotkaniu z samorządem uczniowskim.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU BEZPIECZNA SZKOŁA

L. p.	Zadania	Metody, formy realizacji	Odpowiedzialni	Ewaluacja Dokumentacja	Uwagi
1.	Bezpieczna droga do szkoły oraz do domu rodzinnego.	Pogadanka, pokaz	Dyrektor, Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
2.	Bezpieczne korzystanie z drogi. Spotkanie z policjantem.	Pogadanka, pokaz	Dyrektor, Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	Klasy I – III
3.	Organizacja dyżurów nauczycieli.	Praca ciągła	Dyrektor, Wicedyrektor	Dokumentacja dyrektora, wicedyrektora	
4.	Okresowa ocena ryzyka zawodowego pracowników szkoły.	Analiza stanowiska pracy	Dyrektor, Główny specjalista ds. BHP	Dokumentacja szkolna	
5.	Organizacja szkoleń w zakresie BHP (wstępne, okresowe)	Kurs, seminarium, samokształcenie kierowane, instruktaż stanowiskowy.	Dyrektor, Główny specjalista ds. BHP	Dokumentacja szkolna	
6.	Organizacja szkoleń w zakresie p. poż	Kurs, seminarium, samokształcenie kierowane, instruktaż stanowiskowy.	Dyrektor	Dokumentacja szkolna	
7.	Badanie okoliczności oraz przyczyn wypadków	Dokumentacja powypadkowa	Dyrektor, Główny	Dokumentacja szkolna	

	pracowników.		specjalista ds. BHP, społeczny inspektor pracy.		
8.	Badanie okoliczności oraz przyczyn wypadków uczniów.	Dokumentacja powypadkowa	Dyrektor, Główny specjalista ds. BHP, społeczny inspektor pracy, pedagog szkolny.	Dokumentacja szkolna	
9.	Okresowe badanie stanu bezpieczeństwa szkoły.	Kontrola BHP	Dyrektor, Główny specjalista ds. BHP, społeczny inspektor pracy.		Przynajmniej raz w roku.
10.	Organizacja pracy świetlicy szkolnej.	Praca ciągła	Dyrektor, Wicedyrektor	Wychowawcy świetlicy	
11.	Próbny alarm ewakuacyjny	Ewakuacja wszystkich uczniów oraz pracowników	Dyrektor	Dokumentacja szkolna	Przynajmniej raz w roku.
12.	Moje dziecko idzie do szkoły.	Spotkanie z rodzicami	Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	Klasy I
13.	Realizacja zadań związanych z bezpieczeństwem szkoły zawarte w Statucie szkoły	Praca ciągła	Dyrektor, Wicedyrektor	Dokumentacja dyrektora szkoły	
14.	Uczeń zna swoje prawa i obowiązki, a także system kar i	Pogadanka	Wychowawcy	Zapisy w dziennikach	Klasy I - VIII

	nagród obowiązujących w szkole Statut Szkoły			lekcyjnych	
15.	Uczniowie znają procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia uczniów przestępczością i demoralizacją.	Pogadanka	Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
16.	Uczeń zna zasady oceniania zachowania – Statut Szkoły	Pogadanka	Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
17.	Rozwiązywanie sytuacji trudnych.	Pogadanka, Spotkania z pedagogiem, wychowawcą, rodzicami	Wychowawca, Pedagog, Nauczyciele	Dokumentacja wychowawcy, Pedagoga szkolnego, Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
18.	Monitoring szkolny.	Praca ciągła	Dyrektor szkoły	Zapisy danych	
19.	Uczeń potrafi zachować się w sytuacji agresji słownej i fizycznej.	Spotkanie z pedagogiem szkolnym, psychologiem.	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Zapisy w dokumentacji pedagoga, dziennikach lekcyjnych	
20.	Alternatywne sposoby spędzania	Pogadanka	Wychowawcy	Zapisy w	

	wolnego czasu. Spektakle teatralne, zajęcia sportowe, koła zainteresowań.			dziennikach lekcyjnych	
21.	Zasady zachowania się w sieci Internetowej. Bezpieczeństwo w Internecie. Cyberprzemoc.	Pogadanka, ćwiczenia praktyczne	Nauczyciel informatyki	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
22.	Propagowanie bezpiecznego wykorzystywania Internetu	Wykorzystywanie platformy www.sieciaki.pl	Nauczyciele klas I – VIII, wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
23.	Zagrożenia związane z wykorzystaniem technologii informacyjnej.	Pogadanka, pokaz ćwiczenia praktyczne	Nauczyciel informatyki	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
24.	Zasady zachowania się w razie wypadku na drodze.	Pogadanka, pokaz, film ćwiczenia praktyczne	Nauczyciel techniki	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
25.	Zasady zachowania w sytuacjach awaryjnych.	Spotkanie z rodzicami	Wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	Opracować procedury.
26.	Zasady zachowania się w razie ewakuacji z budynku szkoły.	Pogadanka, pokaz, film ćwiczenia praktyczne	Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
27.	Zasady udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.	Spotkanie z pielęgniarką szkolną Pogadanka, pokaz, film ćwiczenia praktyczne	Nauczyciele: techniki, klas I – III, przyrody, biologii, wychowania fizycznego, pielęgniarka szkolna, zaproszeni ratownicy.	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	

28.	Warmińsko – Mazurski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym.	Test, Jazda rowerem po torze przeszkód, ćwiczenia praktyczne	Nauczyciel zajęć technicznych	Protokół	
29.	Szkolny konkurs wiedzy pożarniczej	Test	Nauczyciel zajęć technicznych	Protokół	
30.	Organizacja egzaminu na kartę rowerową.	Test, Jazda rowerem w miasteczku ruchu drogowego, ćwiczenia praktyczne z udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,	Nauczyciel techniki	Zapisy w dziennikach lekcyjnych. Protokół	
31.	Przestrzega podstawowych zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze. Zagrożenia wynikające z niewłaściwego korzystania z komputera.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel zajęć komputerowych,	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
32.	Sprawne i bezpieczne posługiwanie się sprzętem technicznym	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel zajęć technicznych	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
33.	Bezpieczne uczestniczenie w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel techniki, nauczyciele klas I	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	

			- III, policjanci.		
34.	Bezpieczeństwo podczas zajęć wychowania fizycznego.	Pogadanka, pokaz,	Nauczyciele wychowania fizycznego oraz klas I - III	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
35.	Bezpieczeństwo w kontakcie z przyrodą – rośliny, zwierzęta ich zwyczaje, agresja, problem wścieklizny, grypa, itp.	Pogadanka, Spotkanie z pielęgniarką szkolną	Nauczyciel przyrody, biologii, wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
36.	Zasady bezpiecznego podróżowania, w tym autobusem szkolnym, autokarem w czasie wycieczek szkolnych.	Pogadanka	Wychowawcy, opiekunowie autobusu szkolnego	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
37.	Zasady bezpieczeństwa podczas wakacji, ferii zimowych i świątecznych.	Pogadanka	Dyrektor szkoły, wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
38.	Dziecko bezpieczne na wsi.	Spotkanie z rodzicami	Wychowawcy, policjanci.	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
39.	Promowanie zdrowego trybu życia.	Wycieczki szkolne (piesze), wyjazdy na basen, realizacja programu „Trzymaj formę”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę” itp.	Wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka szkolna, koordynator programu.	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, raport z realizacji projektu	
40.	Zasady zdrowego odżywiania. Organizacja szkolnej akcji „Śniadanie daje moc” w klasach I-III	Pogadanka, pokaz, ćwiczenia	Wychowawcy, nauczyciele	Zapisy w dziennikach	

		praktyczne		lekcyjnych	
41.	Bezpieczeństwo uczniów podczas organizacji wycieczek szkolnych.	Praca ciągła	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy	Dokumentacja kierownika wycieczki, dyrektora szkoły, zapisy w dziennikach lekcyjnych	
42.	Zasady bezpieczeństwa podczas używania sprzętu gospodarstwa domowego.	Pogadanka, Pokaz, ćwiczenia praktyczne, film	Nauczyciele klas I – III, nauczyciel techniki	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
43.	Wdrażanie uczniów do właściwych reakcji w przypadku wystąpienia problemów natury społeczno – moralnej.	Rozmowy, pogadanki, filmy.	Nauczyciele klas I – VI, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Wychowanie do życia w rodzinie Program nauczania dla klas V – VI szkoły podstawowej	
44.	Wdrażanie do poszanowania odmienności innych w sferze wiary, poglądów, upodobań i zainteresowań, wyglądu	Pogadanki, psychodramy, dyskusje.	Nauczyciele klas I – VIII, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Wychowanie do	

	zewnątrznego, sytuacji materialnej itd.			życia w rodzinie Program nauczania dla klas IV – VIII szkoły podstawowej	
45.	Kształtowanie umiejętności asertywnego zachowania się, „mówienia: - nie”, gdy ktoś namawia do zapalenia papierosa, zażycia narkotyku, spożycia alkoholu, wspólnego pobicia kolegi.	Rozmowy, psychodramy, filmy, spotkania z policjantem, kontakty z rodzicami, spektakle profilaktyczne.	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych Dokumentacja pedagoga szkolnego, Szkolny program profilaktyki	
46.	Zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami higieny i skutkami nieprzestrzegania jej (grypa, wszawica itp.)	Pogadanki, rozmowy, spotkania z pielęgniarką, konkursy.	Nauczyciele klas I – VIII, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Wychowanie do życia w rodzinie Program	
				nauczania dla klas V–VIII szkoły podstawowej	

47.	Wdrażanie uczniów do przestrzegania podstawowych zasad bezpiecznego zachowania się w czasie lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych, w drodze do szkoły i ze szkoły.	Pogadanki, filmy, pokaz, konkursy plastyczne, układanie harmonogramu dnia (sen, nauka, wypoczynek)	Nauczyciele, wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
48.	Uczeń prawidłowo zachowuje się w razie np. pożaru, kradzieży.	Spotkania z policjantem,	Nauczyciele, wychowawcy klas I – VIII,	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
49.	Zapoznanie dzieci z właściwym zachowaniem na wypadek alarmu.	Próbny alarm.	Nauczyciele, wychowawcy klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
50.	Kształcenie umiejętności krytycznego wyboru informacji medialnych, zagrożeń ze strony mediów, skutków uzależnień od telewizji, Internetu, gier komputerowych.	Rozmowy, pokaz, film	Nauczyciele, wychowawcy klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
51.	Ukazywanie szkodliwości tzw. używek dla rozwoju psychofizycznego człowieka.	Realizacja w ramach programu profilaktyki.	Nauczyciele, wychowawcy klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	

52.	Uświadamianie odpowiedzialności za czystość środowiska. Dbanie o stan środowiska w najbliższej okolicy.	Wycieczki po okolicy, do parku , lasu, spotkania z leśniczym, dokarmianie ptaków i zwierząt, udział w akcjach: Sprzątanie świata, Dzień Ziemi, Wiosenne Sprzątanie Warmii i Mazur, selektywna zbiórka surowców wtórnych, konkursy ekologiczne.	Nauczyciele przyrody, biologii, wychowawcy, nauczyciele klas I – III,	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
53.	Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu.	Spotkanie z pedagogiem szkolnym	Wychowawcy, nauczyciele klas IV – VIII	Dokumentacja pedagoga szkolnego, zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program profilaktyki	
54.	Zapoznanie uczniów z odpowiedzialnością karną za konkretne wykroczenia popełniane przez nieletnich	Spotkanie z policjantem	Wychowawcy, nauczyciele klas IV – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program	
				wychowawczo-profilaktyczny	
55.	Wpajanie szacunku dla cudzej i prywatnej własności, eliminowanie kradzieży i niszczenie mienia.	Pogadanka, dyskusja	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny.	

56.	Eliminowanie agresywnych zachowań i prób siłowego rozwiązywania konfliktów.	Dyskusje, psychodramy,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog	Zapisy w lekcyjnych,	
57.	Uczenie się właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów.	Spotkania z policjantem, pedagogiem szkolnym	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny wychowawczo-profilaktyczny	
58.	Propagowanie życzliwości i otwartości w stosunkach międzyludzkich, kultury osobistej, zasad savoir vivre'u.	Spektakle profilaktyczne,	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program profilaktyki	
59.	Promowanie odwagi cywilnej i reakcji w przypadku bycia świadkiem przemocy, wandalizmu, obrażania innego człowieka – uczenie „mądrej „reakcji.	Nagradzanie wzorowych postaw - wręczenie dyplomu uznania, upominanie	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII, pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program profilaktyki	

		źle zachowujących się uczniów.			
60.	Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego.	Konkurs wiedzy o uzależnieniach, spektakle profilaktyczne,	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII, Pedagog szkolny	Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny	
61.	Ukazywanie szkodliwości hałasu i dłuższego w nim przebywania.	Pogadanki, filmy,	Wychowawcy, Nauczyciele klas IV – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
62.	Uczenie właściwego zachowania w kontaktach z przyrodą, eliminowanie zjawiska znęcania się nad zwierzętami.	Dzień Ziemi, Sprzątanie świata, konkursy, wystawki, inscenizacje.	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
63.	Przekazywanie uczniom i ich rodzicom wiedzy na temat zagrożeń związanych z niktynizmem, alkoholizmem, narkomanią.	Realizacja celów i zadań programu wychowawczego, programów dydaktycznych.	Wychowawcy, nauczyciele klas I – VIII, pedagog szkolny.	Dokumentacja wychowawcy Zapisy w dziennikach lekcyjnych, Szkolny program profilaktyki	
64.	Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności dotyczące radzenia sobie ze stresem spowodowanym	Rozmowy indywidualne uczniów, z grupy podlegających	Pedagog szkolny, psycholog, wychowawcy	Dokumentacja wychowawcy Zapisy w	

	<p>sytuacją domową, trudnościami w nauce itp.</p>	<p>w/w stresom, z pedagogiem szkolnym.</p>		<p>dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego, Wychowanie do życia w rodzinie Program nauczania dla klas V – VI szkoły podstawowej</p>	
<p>65.</p>	<p>Wyposażenie uczniów i ich rodziców w wiedzę i umiejętności reagowania w sytuacjach konfliktowych.</p>	<p>Rozmowy indywidualne uczniów często wywołujących konflikty, bojki, prowokujących innych uczniów do agresywnych zachowań z pedagogiem szkolnym, policjantem, innym specjalistą. Spotkania indywidualne i „trójstronne” (uczeń – rodzice - pedagogszk.) z rodzicami w/w uczniów, wrazie</p>	<p>Dyrektor, pedagog szkolny, wychowawcy</p>	<p>Dokumentacja dyrektora szkoły, Dokumentacja wychowawcy Zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego, Szkolny program, wychowanie do życia w rodzinie Programnauczania</p>	

		potrzeby: zespół wychowawczy, dyrekcja, specjaliści.		dla klas V – VI szkoły podstawowej	
66.	Wyeliminowanie sytuacji sprzyjających stresowi i zachowaniom agresywnym na terenie szkoły, sytuacji typu: hałas, niebezpieczne zachowania podczas przerw, brak intymności w łazienkach i przebieralniach.	Pogadanki,	Dyrektor, pedagog szkolny, wychowawcy	Dokumentacja dyrektora szkoły, Dokumentacja wychowawcy Zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego	
67.	Poszanowanie własnego i cudzego mienia: eliminowanie faktów niszczenia mienia szkolnego, rzeczy cudzych oraz własnych.	Rozmowy indywidualne uczniów stale przeszkadzających na lekcjach: z pedagogiem szkolnym, zespołem wychowawczym, dyrektorem szkoły - za każdym razem pożądana obecność rodziców.	dyrekcja szkoły wychowawcy klas, pedagog szkolny zespół wychowawczy szkoły	Dokumentacja dyrektora szkoły, Dokumentacja wychowawcy Zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego	
68.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności nauczycieli w zakresie radzenia sobie z	„Burza mózgów” szkolenie wewnętrzne dla nauczycieli: wymiana do	Wszyscy nauczyciele	Dyrekcja szkoły, zespół wychowawców	

	przejawami negatywnych zachowań dzieci w czasie zajęć dydaktycznych.	świadczeń, informacji na temat trudnych momentów wychowawczych i sposobów radzenia sobie w takich sytuacjach. Warsztaty z psychologiem.			
69.	Prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; postawy asertywne.	Pogadanka, pokaz, film.	Wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny	Dokumentacja wychowawcy Zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego	
70.	Wyposażenie ucznia w wiedzę, dotyczącą zakazu samodzielnego zażywania leków i stosowania środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem.	Pogadanka	Nauczyciele klas I – III,	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
71.	Bezpieczeństwo zachowania się	Pogadanka	Wychowawcy,	Zapisy w	

	nad wodą i w górach.		Nauczyciele, policjanci.	dziennikach lekcyjnych	
72.	Sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem.	Pogadanka	Wychowawcy, Nauczyciele	Zapisy w dziennikach lekcyjnych	
73.	Negatywny wpływ wybranych gatunków zwierząt, roślin, grzybów, bakterii i wirusów na zdrowie człowieka. Zachowania zapobiegające chorobom przenoszonym i wywołanym przez nie.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody, biologii	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
74.	Zasady postępowania z produktami spożywczymi od momentu zakupu do spożycia (termin przydatności, przechowywanie, przygotowywanie posiłków	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
75.	Zasady dbałości o własne ciało (higiena skóry, włosów, zębów, paznokci oraz odzieży)	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
76.	Podstawowe zasady ochrony narządów wzroku i słuchu.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody, biologii	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	

77.	Właściwego spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
78.	Przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka (np. niewybuchy i niewypały, pożar, wypadek drogowy, jazda na łyżwach lub kąpiel w niedozwolonych miejscach)	Pogadanka, pokaz, film.	Wychowawcy, policjant	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
79.	Znaczenia symboli umieszczonych np. na opakowaniach środków czystości Korzystanie z produktów zgodnie z ich przeznaczeniem.	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciel przyrody, techniki, biologii	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
80.	Podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym posługiwania się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu, wody.	Pogadanka, pokaz, film.	wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	
81.	Negatywny wpływ alkoholu,	Pogadanka, pokaz, film.	Nauczyciele, pedagog	Zapisy w	

	nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka. Propozycje asertywnych zachowań w przypadku presji otoczenia.			dziennikach lekcyjnych.	
82.	Zasady zdrowego stylu życia i konieczność ich stosowania.	Pogadanka, pokaz, film.	wychowawcy	Zapisy w dziennikach lekcyjnych.	